

Anatomia humana

ZIKA: MÉS ENLLÀ DEL QUE ENS DIUEN

Jorge Bello

Sembla que no és moment per parlar del virus Zika perquè els Jocs Olímpics de Río de Janeiro, al Brasil, ja són a tocar. Però jo en parlaré, perquè hi posaran remei si se'n parla.

El virus Zika provoca una malaltia que es diu zika. Ens diuen, tot i que no és moment per parlar-ne, que la malaltia provoca una alteració greu al cap del fetus quan afecta l'embarassada durant les primeres setmanes de gestació. Això és ben cert, però només n'és una versió lleugera.

♦♦ **ZIKA ÉS UN PROBLEMA** de gran magnitud, i més aviat fàcil de controlar. La magnitud va fer-se'n palesa l'any passat a Recife, Brasil, quan van observar que naixien molts, una quantitat inesperada de bebès amb el cap més petit del que és normal. Se'n diu microcefàlia, i també implica que hi ha menys cervell. Hi ha, per tant, alteracions greus per a tota la vida de l'infant.

Ni el virus Zika, ni la malaltia zika, ni la microcefàlia no són coses noves per a la ciència. El que és nou és que ara se sap, amb tota certesa, que el virus provoca aquesta forma greu i terrible de microcefàlia, i que la situació és epidèmica, és a dir, hi ha força més casos dels que hom pot esperar.

A la ciutat de Recife i als voltants hi viuen gairebé quatre milions de persones. Després de Sao Paulo i Río de Janeiro, aquesta és la zo-

El mal que ha fet és impossible de recuperar, la malaltia és greu en extrem però és fàcil de controlar si es controla el mosquit

na més densament poblada del Brasil. Entre 2010 i 2014, en aquesta regió hi havia prop de 150 casos de microcefàlia per any. Però en 2015 en van tenir 4.783. És una epidèmia, una catàstrofe.

Les investigacions van portar-los ràpidament a entendre que aquests nous casos de microcefàlia tenien relació amb el virus Zika. Aquesta relació és ara inqüestionable, i no és bo d'amagar-la. És bo que tothom en sàpiga i en parli. D'aquesta manera, en saber el què, tothom que tingui el mosquit a prop de casa farà feines per controlar el mosquit que transmet aquesta malaltia.

Hi ha experiència. Ja se sap com controlar el mosquit transmissor d'una malaltia en l'ambient urbà, i això és el que fan, des de fa mesos, a Recife i d'altres regions del Brasil, i en d'altres països d'Amèrica del Sud. És una batalla contra un mosquit. És fàcil de guanyar si tothom en pren part.

♦♦ **REVISTES MÈDIQUES** del més alt nivell informen sobre les característiques de la malaltia, i en especial sobre les lesions que s'obren al cap dels fets nascut de mares que van

patir la malaltia durant els primers mesos de la gestació.

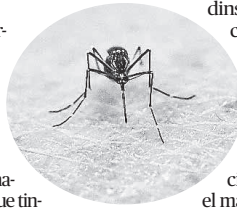
Quan afecta una embarassada, la malaltia provoca malestar, sensació gripal, una mica de febre i a la pell una erupció que no sembla res. Al mateix temps, el virus afecta el desenvolupament del cap del fetus, però no ho fa tot d'una sinó unes setmanes després.

Afecta el cap fetal d'una manera ràpida, i el mal que li provoca és terrible. El cap queda petit perquè ja no continua el desenvolupament normal, queda per sempre més aturat en aquest punt. I dins d'aquest cap petit hi menys cervell.

Un seguit de resonàncies magnètiques fetes a fiets nascuts a Recife amb microcefàlia per zika han estat publicades ara fa un mes al «The New England Journal of Medicine», i deixen ben a la vista que el mal que fa el Zika al cervell fetal és una catàstrofe. Aquest mal no té cura, ni perspectiva, ni cap esperança de res.

Un mes i ja tenim els Jocs Olímpics. No es tracta d'alterar els Jocs, sinó d'aprofitar-los per tal que es prengui plena consciència d'un problema sanitari molt important, la solució del qual és a l'abast de les mans. És bo que se'n parli, i el tema no són els Jocs, sinó els fiets.

Estic segur que el mosquit, i la malaltia en conseqüència, es podran controlar tot aprofitant la condició mediàtica dels Jocs. Però serà gràcies a la feina minuciosa i responsable de moltes persones anònimes que el mosquit quedarà fora de joc.

Es racó d'en Cambreta

AIGÜES BRUTES

Gustau Juan Benejam

Tot i que el turisme com a principal activitat econòmica no s'instal·la a la nostra illa fins a mitjans dels anys 80 del segle passat, les primeres urbanitzacions són molt anteriors; i el primer gran bull de la construcció es dona entre finals dels anys 60 i principis dels 70 del segle passat.

♦♦ **LLAVORS** tota la nostra costa tenia, deien, 'vocació' urbana. Les primeres veus dissidents tanmateix no podien fer massa renou, perquè érem encara dins el franquisme i no hi havia, a més, gaire consciència social de les conseqüències que podien tenir abusar de la naturalesa. Així que no es mirava molt prim en certes coses, com els sistemes d'eliminació d'aigües brutes, quan els nostres pobles o ni tenien clavegueram o just l'havien acabat de fer.

En aquell temps, per eliminar les aigües brutes n'hi havia, fins i tot, que feien, un «pou a l'aigua», en argot de l'època, fins a la capa freàtica i allà les abocaven.

Les deficiències de moltes de les nostres urbanitzacions turístiques segueixen essent tema de debat públic

D'açò han passat ja dècades i hi ha hagut nous impulsos urbanitzadors; també hi ha hagut una major consciència social en relació a l'ús i abús de la naturalesa: i els moviments anti-urbanitzacions van propiciar deixar verges sectors importants del nostre litoral. Ara, Menorca viu, en bona part, d'allò que van aconseguir aquells 'eixelebrats' que van defensar l'illa de l'impuls econòmic del moment.

Tanmateix, no tot van ésser -ni han estat, ni són- flors i violes: tampoc les diferents administracions públiques han estat al nivell dels nous temps.

Així, fa un parell de setmanes, encara, aquest diari en duia una notícia amb el següent titular: «Construir sin alcantarillado en suelo urbano, en manos del Parlament»; tot seguit llegies al text que un decret llei de 2013 permet construir, en determinades condicions, habitatges en sòl urbà sense clavegueram; ressegueixes el fil, llegeixes el de-

cret, que et remet a una llei de 2010 de «mesures urgents relatives a determinades estructures i equipaments d'interès general en matèria d'ordenació territorial, urbanisme i impuls a la inversió», llegeixes, rellegeixes, ...

♦♦ **EL TEMA** és prou important, ens afecta a tots, tots sabem el problema que tenim amb l'aigua: salinització per excés d'extracció i contaminació per entrada a la capa freàtica de substàncies orgàniques derivades de l'activitat humana.

Les deficiències de moltes de les nostres urbanitzacions turístiques segueixen essent tema de debat públic, de fa temps, fa massa temps que la cosa s'arrossega i seguim amb solucions provisionals.

L'article del diari esmentava un decret llei -que ara el Parlament haurà revalidar o derogar- que permet donar llicència d'obra a sòl urbà que no tinguí xarxa de sanejament si disposa «d'un sistema de recollida d'aigües residuals homologat, que en garanteixi un tractament adequat»; però, què vol dir adequat? Qui ho garanteix? Qui garanteix als ciutadans que l'aigua de l'aixeta és prou bona? No és més pràctic i econòmic fer les coses bé de bon començament que haver-ho d'arranjar més tard, no sabem quan?

El Govern sembla que vol i dol, i s'haurà de debatre al Parlament; tal vegada, és qüestió de drets adquirits i llicències ja atorgades? L'impuls a l'economia ha d'anar, fins i tot, per davant la salubritat de l'aigua que, en teoria, bevem?

Tribuna

EL NUDO GORDIANO

Antonio Casado
Periodista

El sustantivo descarta el alineamiento (nada de Gobierno de coalición) y el adjetivo nos remite al precio por renunciar al obstruccionismo. Son las claves de la gobernabilidad venidera.

El PSOE tendría muchas dificultades para explicar un eventual apareamiento con el PP para gobernar. Supondría dejar al sistema sin alternativa creíble y convertir a Podemos en primer partido de la oposición. Pero a los dirigentes del centenario partido no les costaría vender su contribución a la estabilidad política en nombre del interés general. Por supuesto, a cambio de concertar con el nuevo Gobierno cuatro o cinco asuntos de Estado que en absoluto limitasen el ejercicio de la oposición.

Es la única forma de romper el nudo gordiano formado con los dos grandes dogales de las urnas del 26-J. Uno, miedo a Podemos, que no cuenta para nadie porque nadie quiere ver a sus dirigentes a los mandos del Estado. Y otro, la soledad política del PP, que ha ganado sobradamente las elecciones, pero nadie quiere prestarle los escaños necesarios para ganarse matemáticamente la confianza del Parlamento.

No le demos más vueltas. Por razones de aritmética y de política, el único partido que puede romper el nudo gordiano es el PSOE. Romperlo equivale a rescatar al PP de su aislamiento y facilitar la formación de Gobierno. Y no hacerlo supone volver a las urnas por tercera vez. ¿Alguien cree seriamente que el PSOE va a cargar con ese sambenito? No el que subscribe.

Pero en política, las cosas tienen su tiempo. Todavía no toca que los socialistas salgan del comité federal del próximo sábado anunciando el fin de la interinidad porque el partido ha decidido abstenerse a favor de una pronta investidura de Rajoy. Eso no va a ocurrir. Antes necesitan que se escenifique la soledad política del PP, incluso entre sus partidos afines. Y que solo por interés superior de la sociedad española podrían los socialistas, llegado el caso, abstenerse en una segunda votación al candidato del PP por mayoría simple.

Todo ello a su debido tiempo, se entiende. Y ese tiempo no ha llegado. No toca pero, a mi juicio, tocará. Entre otras cosas, porque la hipótesis de unas terceras elecciones es odiosa y Sánchez la ha rechazado en todos los idiomas. Que se acoja a los beneficios políticos de un Rajoy con dificultades para entenderse con los afines (Ciudadanos, PNV y CDC, básicamente) es de manual.

Así que, de momento, nada ha cambiado en la postura de los socialistas: «No es no» al PP, «ni por activa ni por pasiva». Casi me atrevo a asegurar que será esa la posición en la sesión de investidura que requiere mayoría absoluta para el candidato.